

Biežāk uzdotie jautājumi un atbildes par Krievijai un Baltkrievijai noteiktajām sankcijām

Satura rādītājs

TEKSTĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI	3
ĪSUMĀ PAR JAUNUMIEM SANKCIJU JOMĀ.....	3
<i>1. Kas ir sankcijas?</i>	<i>3</i>
<i>2. Kas ir sektorālās sankcijas?</i>	<i>3</i>
<i>3. Kur var atrast aktuālo informāciju par sankcijām?</i>	<i>3</i>
<i>4. Ko nozīmē sankciju ievērošana?</i>	<i>4</i>
<i>5. Kā noteikt, vai uz juridisku veidojumu, kurš saistīts ar sankciju subjektu, attiecināmi sankcijās noteiktie ierobežojumi?</i>	<i>4</i>
<i>6. Kā noteikt ES sankciju spēkā stāšanos laiku?.....</i>	<i>4</i>
<i>7. Kur var atrast papildu skaidrojumus par ES noteikto sankciju piemērošanu?</i>	<i>4</i>
<i>8. Vai ir iespējama turpmāka sadarbība ar fizisku vai juridisko personu, kura pēc pēdējo sankciju ieviešanas saistās ar sankciju riskiem?</i>	<i>4</i>
<i>9. Vai uz sadarbības partneri attiecas sankcijas, ja pret tā PLG ir noteiktas sankcijas?.....</i>	<i>4</i>
<i>10. Vai juridiska persona var nomainīt PLG, ja pret to noteiktas sankcijas?</i>	<i>4</i>
<i>11. Kāda ir atbildība par sankciju pārkāpšanu?.....</i>	<i>5</i>
<i>12. Kam ir pienākums nodrošināt sankciju ievērošanu?</i>	<i>5</i>
<i>13. Kas ir sankciju apiešana?.....</i>	<i>5</i>
<i>14. Kāda ir FID kompetence sankciju jautājumos?</i>	<i>5</i>
<i>15. Kam jāziņo par sankciju pārkāpumiem?</i>	<i>5</i>
FID SANKCIJU MEKLĒTĀJS.....	6
<i>16. Kā pareizi meklēt personas FID sankciju meklētājā?</i>	<i>6</i>
<i>17. Vai FID sankciju meklētājs parāda arī visus juridiskos veidojumus, kuros sankciju subjekti ir īpašnieki un patiesā labuma guvēji?.....</i>	<i>6</i>
<i>18. Vai FID sankciju meklētājā iespējams pārbaudīt arī preču grupas un pakalpojumus, kuriem sankciju ietvaros noteikti ierobežojumi?</i>	<i>6</i>
<i>19. Vai FID sankciju meklētājā vienmēr ir aktuāla informācija?</i>	<i>6</i>
VISPĀRĪGI JAUTĀJUMI PAR SANKCIJĀM PRET KRIEVIJU UN BALTAKRIEVIJU	6
<i>20. Kādas Latvijai saistošas sankcijas ir noteiktas pret Krieviju un Baltkrieviju?.....</i>	<i>6</i>
<i>21. Kur var atrast aktuālo informāciju par Krievijai un Baltkrievijai noteiktajām sankcijām (sarakstu ar precēm/personām, pret kurām ir noteiktas sankcijas)?.....</i>	<i>7</i>
SANKCIJU SUBJEKTI	7
<i>22. Vai visi Krievijas un Baltkrievijas pilsoņi un uzņēmumi ir sankcionēti?</i>	<i>7</i>
<i>23. Vai drīkst sniegt pakalpojumus Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem?</i>	<i>7</i>
<i>24. Vai drīkst sadarboties ar Krievijā vai Baltkrievijā reģistrētiem uzņēmumiem?</i>	<i>7</i>
<i>25. Vai pret AS “Latvijas gāze” ir noteiktas Latvijai saistošas sankcijas, ņemot vērā, ka “Gazprom” ir viens no AS “Latvijas gāze” akcionāriem? Vai ir atļauta sadarbība ar AS “Latvijas gāze”?</i>	<i>7</i>
<i>26. Vai pret Krievijas un Baltkrievijas vēstniecībām/konsulātiem Latvijā ir noteiktas Latvijai saistošas sankcijas? Vai ir atļauts sniegt tiem pakalpojumus?</i>	<i>8</i>
MAKSĀJUMI, NORĒĶINI.....	8
<i>27. Vai ir atļauta maksājumu veikšana no/uz Krieviju un Baltkrieviju?</i>	<i>8</i>
<i>28. Pret kādām Krievijā un Baltkrievijā reģistrētajām bankām ir noteiktas Latvijai saistošas sankcijas?</i>	<i>8</i>

IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI	8
29. <i>Vai drīkst importēt un/vai eksportēt preces no/uz Krieviju vai Baltkrieviju?</i>	8
30. <i>Kur var atrast informāciju par divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta ierobežojumiem uz Krieviju?</i>	9
31. <i>Vai ir noteiktas sankcijas pret kokmateriāliem, kuru izcelsmes valsts ir Krievija vai Baltkrievija?</i>	9
SANKCIJAS PRET AUTOTRANSPORTA UN JŪRAS TRANSPORTA NOZARI	9
32. <i>Vai kuģi ar Krievijas vai Baltkrievijas karogu drīkst ienākt Latvijas ostās?</i>	9
33. <i>Vai tirdzniecības flotes jūrnieki, kuriem ir Krievijas vai Baltkrievijas pilsonība, drīkst nokāpt no kuģa Latvijas teritorijā tranzītā uz viņu mītnes valsti?</i>	9
34. <i>Vai Krievijā un Baltkrievijā reģistrētiem autotransporta uzņēmumiem ir atļauts veikt kravu autopārvadājumus ES teritorijā?</i>	9
SADARBĪBAS PARTNERU UN KLIENTU PĀRBAUDE	9
35. <i>Kas ir jādara, lai izvairītos no sadarbības ar personu, pret kuru ir noteiktas Latvijai saistošas sankcijas?</i>	9
36. <i>Kādi pasākumi ir jāveic zvērinātam advokātam, lai izpildītu likuma prasības attiecībā uz sankciju ievērošanu?</i>	10
SADARBĪBA AR SANKCIONĒTĀM PERSONĀM	10
37. <i>Vai drīkst sadarboties ar uzņēmumu, ja ar šo uzņēmumu saistīta persona ir sankcionēta?</i> 10	10
38. <i>Kādos gadījumos iespējams izpildīt saistības, kas noslēgtas vai radušās pirms dienas, kad persona vai sadarbības partneris ir sankcionēts?</i>	10
39. <i>Vai un kādus pakalpojumus drīkst sniegt sankcionētai personai?</i>	10
IESALDĒTU LĪDZEKĻU UN SAIMNIECISKO RESURSU ATBRĪVOŠANA	11
40. <i>Vai un kādos gadījumos sankcionētās personas iesaldēti līdzekļi vai saimnieciskie resursi var tikt atbrīvoti ar kompetentās iestādes atļauju?</i>	11
CEĻOŠANA	11
41. <i>Vai drīkst ceļot uz Krieviju?</i>	11
42. <i>Vai drīkst ceļot uz Baltkrieviju?</i>	11
43. <i>Vai drīkst iebraukt Latvijā ar Krievijā reģistrētu transportlīdzekli?</i>	11
ĀRLIETU MINISTRIJAS KOMPETENCE	12
44. <i>Vai Ārlietu ministrija var izsniegt izziņu, ka pret konkrētu personu nav noteiktas sankcijas?</i> 12	12
45. <i>Vai Ārlietu ministrija var veikt izvērtējumu un pieņemt lēmumu attiecībā uz sadarbības ar konkrētu personu pieļaujamību?</i>	12

TEKSTĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ANO DP	Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome
ASV OFAC	Amerikas Savienoto Valstu Ārvalstu aktīvu kontroles birojs (US Office of Foreign Asset Control)
Baltkrievija	Baltkrievijas Republika
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
FID	Finanšu izlūkošanas dienests
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
IKS	Iekšējās kontroles sistēma
Krievija	Krievijas Federācija
NATO	Ziemeļatlantijas līguma organizācija
PLG	patiesais labuma guvējs
Sankciju likums	Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likums
CSL	Ceļu satiksmes likums

ĪSUMĀ PAR JAUNUMIEM SANKCIJU JOMĀ

1. *Kas ir sankcijas?*

Sankcijas jeb ierobežojošie pasākumi ir ārpolitikas instruments.

Sankciju mērķis ir novērst starptautisko tiesību pārkāpumus vai cita veida rīcību, kas apdraud globālo un reģionālo drošību. Sankcijas ļauj reaģēt uz draudiem starptautiskajai drošībai, neizmantojot militāru spēku. Sankciju mērķis ir demokrātijas, likuma varas un cilvēktiesību ievērošanas veicināšana, nolūkā stiprināt starptautisko drošību.

2. *Kas ir sektorālās sankcijas?*

Sankcijas, kas noteiktas pret identificējamu fizisku vai juridisku personu, parasti liedz šīm personām īstenot konkrētas darbības. Šādas sankcijas, kas vērstas pret personām, sauc par **mērķētām sankcijām**.

Sankcijas var tikt arī tikt noteiktas pret konkrētām precēm un pakalpojumiem, aizliedzot šo preču importu vai eksportu un pakalpojumu sniegšanu. Šādas sankcijas sauc par **sektorālām sankcijām**.

3. *Kur var atrast aktuālo informāciju par sankcijām?*

Pārbaudīt informāciju par ANO DP un ES sankcijām ir iespējams ES sankciju kartē: www.sanctionsmap.eu.

Pārbaudīt informāciju par ASV OFAC sankcijām ir iespējams ASV OFAC datubāzē: <https://sanctionssearch.ofac.treas.gov/>.

FID mājaslapā ir pieejama informācija par ANO DP, ES un Latvijas nacionālajām sankcijām: <https://sankcijas.fid.gov.lv/>.

4. Ko nozīmē sankciju ievērošana?

Sankciju ievērošana nozīmē, ka persona neveic darbības, kas ir aizliegtas, piemēram, nepiedāvā noteiktus pakalpojumus, nemēģina nodot finanšu līdzekļus sankcionētai personai. Sankciju ievērošana arī nozīmē, ka persona veic noteiktas darbības, piemēram, iesaldē sankcionētas personas finanšu līdzekļus un saimnieciskos resursus.

Ievērojot Latvijai saistošās sankcijas un nesadarbojoties ar personu, pret kuru ir noteiktas sankcijas, ikviena persona tieši iesaistās starptautiskās un nacionālās drošības stiprināšanā.

5. Kā noteikt, vai uz juridisku veidojumu, kurš saistīts ar sankciju subjektu, attiecināmi sankcijās noteiktie ierobežojumi?

Nepieciešams izvērtēt, vai juridiskais veidojums atrodas sankcionētas personas īpašumā vai kontrolē. Lai izvērtētu juridiskas personas atrašanos sankcionētas personas īpašumā vai kontrolē, aicinām iepazīties ar kritērijiem, kas noteikti [ES Labās prakses vadlīnijās attiecībā uz ierobežojošo pasākumu efektīvu īstenošanu](#) (62.-65.punkts).

6. Kā noteikt ES sankciju spēkā stāšanās laiku?

Regulas spēkā stāšanās ir noteikta pašā regulā. Tās stājas spēkā regulā noteiktajā dienā pēc Briseles laika.

7. Kur var atrast papildu skaidrojumus par ES noteikto sankciju piemērošanu?

EK ir publicējusi un regulāri papildina atbildes uz bieži uzdotajiem jautājumiem par sankciju piemērošanu. EK atbildes ir pieejamas EK tīmekļa vietnē sadaļā [“Frequently Asked Questions”](#).

8. Vai ir iespējama turpmāka sadarbība ar fizisku vai juridisko personu, kura pēc pēdējo sankciju ieviešanas saistās ar sankciju riskiem?

Sankciju risku izvērtējums ir katras fiziskas vai juridiskas personas patstāvīgs uzdevums, kura laikā personai ir nepieciešams veikt padziļinātu pārbaudi par tās sadarbības partneri un ar to saistītām personām. Pēc riska izvērtējuma veikšanas, persona patstāvīgi pieņem lēmumu, vai ir iespējams turpināt sadarbību ar konkrēto personu, ievērojot sankciju ierobežojumus, vai, ņemot vērā sankciju riskus, to pārtraukt.

9. Vai uz sadarbības partneri attiecas sankcijas, ja pret tā PLG ir noteiktas sankcijas?

Jā, ja pret sadarbības partnera PLG ir noteiktas sankcijas, tad uzskatāms, ka tādas pašas sankcijas, kādas ir noteiktas pret tā PLG, ir noteiktas arī pret sadarbības partneri – juridisko personu.

10. Vai juridiska persona var nomainīt PLG, ja pret to noteiktas sankcijas?

Ja ar ES, ANO vai nacionālajām sankcijām pret PLG ir noteikti finanšu un civiltiesiskie ierobežojumi, tad **PLG maiņa nav iespējama**, jo personas īpašumtiesības ir iesaldētas kā civiltiesiskais resurss. Ja juridiskā persona šādā situācijā mēģina mainīt PLG, tad to kompetentā iestāde **var vērtēt kā sankciju apiešanas mēģinājumu**.

Ja pret personu ir noteikti citi ierobežojumi, piemēram, ieceļošanas ierobežojumi vai sankcijas noteikusi cita organizācija vai valsts, tad **PLG maiņa var būt iespējama**, bet tā tiek vērtēta katrā individuālā gadījumā.

11. Kāda ir atbildība par sankciju pārkāpšanu?

Par ANO DP, ES un Latvijas nacionālo sankciju pārkāpšanu persona var tikt saukta pie **kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikuma 84.pantu.**

Lai gan par ASV OFAC noteikto sankciju pārkāpšanu kriminālatbildība nav paredzēta, tieša vai netieša sadarbība ar personu, pret kuru ir noteiktas ASV OFAC sankcijas var radīt negatīvas sekas, jo pret iesaistītajām fiziskajām vai juridiskajām personām var tikt noteiktas ASV OFAC sekundārās sankcijas, tajā skaitā var tikt noteikts liegums ieceļot ASV, atteikti finanšu pārskaitījumi un citi finanšu pakalpojumi.

Papildus jānorāda, ka saskaņā ar Sankciju likumu noteiktām personām ir pienākums veikt sankciju riska novērtējumu un izveidot IKS. Saskaņā ar minētā likuma 13.² pantu šīm personām var tikt piemērotas administratīvās sankcijas par pārkāpumiem starptautisko un nacionālo sankciju prasību jomā.

Ņemot vērā, ka pienākums ievērot sankcijas ir visām personām, Ārlietu ministrija rekomendē, atbilstoši personas darbības risku līmenim un īpaši personām, kuras darbojas paaugstināta riska nozarēs vai sadarbojas ar augsta riska jurisdikcijām ārpus Eiropas Savienības, veikt risku pārvaldību un izstrādāt iekšējās kontroles sistēmas.

Arī personām, kam Sankciju likuma ietvaros nav uzlikts pienākums veikt risku izvērtējumu un izveidot iekšējās kontroles sistēmas sankciju risku pārvaldībai, praksē normatīvo aktu prasību izpilde nav iespējama, ja netiek apzināti iespējamie riski sankciju jomā un nav ieviestas apzinātajiem riskiem atbilstošas iekšējās kontroles procedūras, lai atpazītu iespējami aizdomīgus darījumus, kā arī izvairītos no darījumiem ar sankcijām pakļautām personām. Šāds secinājums ietverts Valsts kontroles 2021. gada revīzijas ziņojumā "Par NILLTPFN likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma prasību ievērošana publiskajā pārvaldē".

12. Kam ir pienākums nodrošināt sankciju ievērošanu?

Visām personām ir pienākums ievērot un izpildīt sankcijas.

13. Kas ir sankciju apiešana?

Sankciju apiešana ir apzināta darbība, kuras mērķis vai sekas ir neievērot sankcijās noteiktos ierobežojumus. Pēc būtības sankciju apiešana ir sankciju pārkāpšanas veids. Sankciju apiešanas un pārkāpšanas rezultātā iegūtie līdzekļi var tikt uzskatīti par noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem.

14. Kāda ir FID kompetence sankciju jautājumos?

FID ir kompetentā institūcija **cīņā pret starptautisko un nacionālo sankciju apiešanu** vai apiešanas mēģinājumu finanšu ierobežojumu izpildē Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā noteiktajā kārtībā. FID veic visas nepieciešamas darbības, lai sankciju meklētājā <https://sankcijas.fid.gov.lv/> būtu pieejama aktuālākā informācija par sankcionētām personām.

15. Kam jāziņo par sankciju pārkāpumiem?

Sankciju likuma 17.pantā noteikto **institūciju uzraudzībā esošajām personām** ir pienākums:

15.1. nekavējoties, bet ne vēlāk kā nākamajā darbdienā ziņot Valsts drošības dienestam par starptautisko vai nacionālo sankciju pārkāpšanu vai tās mēģinājumu un tā rezultātā iesaldētiem līdzekļiem un informēt par to attiecīgo kompetento institūciju;

15.2. ja ir aizdomas par starptautisko un nacionālo sankciju apiešanu vai apiešanas mēģinājumu finanšu ierobežojumu izpildē, ziņot par to FID Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā noteiktajā kārtībā.

Tā kā sankciju pārkāpšana ir krimināli sodāma saskaņā ar Krimināllikuma 84.pantu, ikvienai personai ir jāziņo tiesību aizsardzības iestādēm, ja to rīcībā ir informācija par iespējamu sankciju pārkāpšanu vai šādas rīcības mēģinājumu.

FID SANKCIJU MEKLĒTĀJS

16. Kā pareizi meklēt personas [FID sankciju meklētājā](#)?

[FID sankciju meklētājā](#) personas ieraksts būs tieši tāds, kāds ir dokumentā, kurā noteiktas sankcijas. Parasti tā ir oriģinālvaloda (piemēram, arābu, krievu, baltkrievu) un transliterācija latīņu burtiem. Personu vārda un uzvārda atveidojums latviešu valodā nav iekļauts sankciju meklētājā.

Iesakām personas meklēt pēc vārda vai uzvārda saknes, piemēram, personu Vladimirs Putins meklēt pēc kritērijiem “Vlad” vai “Putin”. Tāpat papildu meklēšanai var izmantot rīku “Izvērstā meklēšana”, kur iespējams atlasīt personas pēc sankciju saraksta (piemēram, ES saraksts), programmas (piemēram, UKR vai BLR), datuma (piemēram, “2022”, lai atlasītu 2022.gadā sankcionētos subjektus) un personas veida.

17. Vai [FID sankciju meklētājs](#) parāda arī visus juridiskos veidojumus, kuros sankciju subjekti ir īpašnieki un patiesā labuma guvēji?

[FID sankciju meklētājs](#) atspoguļo tikai sankciju subjektus, pret kuriem tieši un nepastarpināti noteiktas ES, ANO vai Latvijas nacionālās sankcijas: starptautisko publisko tiesību subjektus, fiziskās vai juridiskās personas vai citus identificējamus subjektus. Meklētājā nav atspoguļoti visi sankciju subjektiem piederošie vai saistītie uzņēmumi un sankciju subjektu ģimenes locekļi.

18. Vai [FID sankciju meklētājā](#) iespējams pārbaudīt arī preču grupas un pakalpojumus, kuriem sankciju ietvaros noteikti ierobežojumi?

[FID sankciju meklētājā](#) nav atspoguļotas sektorālās sankcijas. Tas ietver tikai sankciju subjektus – fiziskās vai juridiskās personas vai citus identificējamus subjektus. Informāciju par ES noteiktajiem preču un pakalpojumu ierobežojumiem iespējams atrast ES [sankciju kartē](#).

19. Vai [FID sankciju meklētājā](#) vienmēr ir aktuāla informācija?

Atjaunošana tiek veikta reizi stundā, kad tiek ielasīti jaunākie dati no ANO un ES. Atsevišķos gadījumos starptautisko institūciju uzturētie dati tiek atjaunoti ar kavēšanos, šādos gadījumos [FID sankciju meklētājā](#) manuāli tiek ievietots paziņojums par kavēšanos datu atjaunināšanā un saite uz aktuālo informāciju.

VISPĀRĪGI JAUTĀJUMI PAR SANKCIJĀM PRET KRIEVIJU UN BALTAKRIEVIJU

20. Kādas Latvijai saistošas sankcijas ir noteiktas pret Krieviju un Baltkrieviju?

ES sankcijas pret Krieviju ir noteiktas ar Padomes Regulu ([ES](#)) Nr.269/2014, Padomes Regulu ([ES](#)) Nr.833/2014, Padomes Regulu ([ES](#)) Nr.2022/263 un to jaunākajiem grozījumiem, kā arī ar Padomes Lēmumiem [2014/145/KĀDP](#) un [2014/512/KĀDP](#).

ES sankcijas pret Baltkrieviju ir noteiktas ar Padomes Regulu ([EK](#)) Nr.765/2006 un tās jaunākajiem grozījumiem. Sankcijas pret atsevišķiem Baltkrievijas pilsoņiem ir noteiktas arī ar Padomes Regulu ([ES](#)) Nr.269/2014. Visas ES regulas, ar kurām ir noteiktas ES sankcijas pret Krieviju un Baltkrieviju, ir vienkopus apkopotas Ārlietu ministrijas [tīmekļa vietnē](#).

Informācija par ASV OFAC sankcijām ir pieejama ASV OFAC [datubāzē](#).

21. Kur var atrast aktuālo informāciju par Krievijai un Baltkrievijai noteiktajām sankcijām (sarakstu ar precēm/personām, pret kurām ir noteiktas sankcijas)?

Informācija par ES sankcijām pieejama ES [sankciju kartē](#) vai FID [meklētājā](#).

Informācija par ASV OFAC sankcijām pieejama tā [datubāzē](#).

Preču ierobežojumus (muitas kodus) iespējams pārbaudīt EK [TARIC datubāzē](#).

SANKCIJU SUBJEKTI

22. Vai visi Krievijas un Baltkrievijas pilsoņi un uzņēmumi ir sankcionēti?

Sankcijas ir noteiktas pret konkrētām fiziskām vai juridiskām personām, vienībām vai struktūrām, nevis pret visiem Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem un uzņēmumiem.

23. Vai drīkst sniegt pakalpojumus Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem?

Latvijai saistošas sankcijas neaizliedz pakalpojumu sniegšanu Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem, pret kuriem nav noteiktas vai attiecināmas sankcijas.

24. Vai drīkst sadarboties ar Krievijā vai Baltkrievijā reģistrētiem uzņēmumiem?

Latvijai saistošas sankcijas nenosaka vispārējo aizliegumu sadarboties ar Krievijā vai Baltkrievijā reģistrētiem uzņēmumiem. Vienlaikus katra persona ir atbildīga par sankciju ievērošanu un sankciju risku izvērtējuma veikšanu.

25. Vai pret AS “Latvijas gāze” ir noteiktas Latvijai saistošas sankcijas, ņemot vērā, ka “Gazprom” ir viens no AS “Latvijas gāze” akcionāriem? Vai ir atļauta sadarbība ar AS “Latvijas gāze”?

Ārlietu ministrijas rīcībā nav informācijas, ka AS “Latvijas gāze” būtu uzskatāma par sankcionētu uzņēmumu.

Lai gan “Gazprom”, pret kuru ir noteiktas ASV OFAC sankcijas un pret kuras mātes sabiedrību “Gazprom Neft” ir noteiktas gan ASV OFAC, gan ES sankcijas, ir viens no AS “Latvijas gāze” akcionāriem, saskaņā ar publiski pieejamo informāciju tas nav uzskatāms par AS “Latvijas gāze” vairākuma akcionāru. Tādēļ Ārlietu ministrija nesaskata šķēršļus sadarbībai ar AS “Latvijas gāze”.

26. Vai pret Krievijas un Baltkrievijas vēstniecībām/konsulātiem Latvijā ir noteiktas Latvijai saistošas sankcijas? Vai ir atļauts sniegt tiem pakalpojumus?

Pret Krievijas un Baltkrievijas vēstniecībām un konsulātiem Latvijā nav noteiktas Latvijai saistošas sankcijas. Ārlietu ministrija arī vērš uzmanību, ka saskaņā ar 1961.gada 18.aprīļa Vīnes konvencijas par diplomātiskajiem sakariem 25.pantu uzņemošajai valstij ir jādod visas iespējas pārstāvniecību funkciju veikšanai uzņemošajā valstī, kas nozīmē, ka Latvijai ir jānodrošina tādi apstākļi, lai vēstniecības spētu veikt savas funkcijas Latvijā. Ārlietu ministrija aicina turpināt pakalpojumu sniegšanu visām diplomātiskajām un konsulārajām pārstāvniecībām Latvijā.

MAKSĀJUMI, NORĒĶINI

27. Vai ir atļauta maksājumu veikšana no/uz Krieviju un Baltkrieviju?

Ja pret maksājuma veicēju vai maksājuma saņēmēju nav noteiktas Latvijā saistošas sankcijas, maksājumu veikšana uz Krieviju un Baltkrieviju un no tām nav aizliegta.

Finanšu iestādes pirms darījuma veikšanas veic risku novērtējumu un ir tiesīgas atteikt darījuma izpildi, ja šāda darījuma izpilde būtu pretrunā noteiktajām sankcijām vai būtu pretrunā finanšu iestādes izstrādātajai risku politikai. Aicinām sazināties ar finanšu iestādi, lai noskaidrotu, vai maksājumi tiks izpildīti.

28. Pret kādām Krievijā un Baltkrievijā reģistrētajām bankām ir noteiktas Latvijai saistošas sankcijas?

ES ir noteikusi sankcijas pret vairākām Krievijas un Baltkrievijas finanšu institūcijām, tajā skaitā sankcijas, ar kurām finanšu institūcijām tika liegta pieeja *Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication* jeb *SWIFT*.

Krievijā un Baltkrievijā reģistrētās bankas, pret kurām ir noteiktas ES sankcijas, ir norādītas Padomes Regulas [\(ES\) Nr.833/2014](#), Padomes Regulas [\(ES\) Nr.269/2014](#) un Padomes Regulas [\(EK\) Nr.765/2006](#) pielikumos.

Savukārt informācija par bankām, pret kurām ir vērstas ASV OFAC sankcijas, ir pieejama ASV OFAC sankciju [datubāzē](#).

IMPORTA UN EKSPORTA IEROBEŽOJUMI

29. Vai drīkst importēt un/vai eksportēt preces no/uz Krieviju vai Baltkrieviju?

Šobrīd nav vispārēja aizlieguma importēt vai eksportēt preces, taču ir noteiktas nozares un preču kategorijas, kurām ir aizliegts jebkāds preču eksports un/vai imports uz Krieviju vai Baltkrieviju.

Preču ierobežojumus (muitas kodus) iespējams pārbaudīt EK [TARIC datubāzē](#).

Personām ir aizliegts iegādāties preces vai saņemt pakalpojumus no tām fiziskām un juridiskajām personām, pret kurām noteiktas sankcijas, kas paredz līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanu un aizliegumu sankcionētajām personām nodot līdzekļus un saimnieciskos resursus. Personām ir aizliegts iegādāties preces vai saņemt pakalpojumus arī no personām, kuras ir sankciju sarakstos iekļauto personu īpašumā vai kontrolē.

30. Kur var atrast informāciju par divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta ierobežojumiem uz Krieviju?

2024.gada 22.februārī EK ir publicējusi un atjaunojusi atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem saistībā ar divējāda lietojuma preču un tehnoloģiju eksporta ierobežojumiem, kas noteikti ar Padomes Regulu ([\(ES\) Nr.833/2014](#) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā. Publicētais materiāls var palīdzēt uzņēmumiem izprast un piemērot jaunus eksporta ierobežojumus, kas papildina un paplašina iepriekšējo regulējumu attiecībā uz divējāda lietojuma preču eksporta ierobežojumiem uz Krieviju. EK publicētās atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem ir pieejamas [šeit](#).

31. Vai ir noteiktas sankcijas pret kokmateriāliem, kuru izcelsmes valsts ir Krievija vai Baltkrievija?

Jā, ES ir noteikusi plašas sankcijas pret kokmateriāliem, kuru izcelsmes valsts ir Krievija vai Baltkrievija. Attiecīgie ierobežojumi attiecībā uz Krieviju ir norādīti Padomes Regulā ([\(ES\) Nr.833/2014](#), savukārt attiecībā uz Baltkrieviju – Padomes Regulā (EK) ([\(EK\) Nr.765/2006](#).

SANKCIJAS PRET AUTOTRANSPORTA UN JŪRAS TRANSPORTA NOZARI

32. Vai kuģi ar Krievijas vai Baltkrievijas karogu drīkst ienākt Latvijas ostās?

Saskaņā ar Padomes Regulas ([\(ES\) Nr.833/2014](#) 3.ea pantu no 2022.gada 16.aprīļa ikvienam kuģošanas līdzeklim ar Krievijas karogu ir aizliegts ienākt ES ostās, tostarp Latvijas ostās. Savukārt pret Baltkrievijas karogu nesēju kuģiem šobrīd nav noteiktas Latvijai saistošas sankcijas.

33. Vai tirdzniecības flotes jūrnieki, kuriem ir Krievijas vai Baltkrievijas pilsonība, drīkst nokāpt no kuģa Latvijas teritorijā tranzītā uz viņu mītnes valsti?

ES nav noteikusi sankcijas, kas paredzētu liegumu tirdzniecības flotes jūrniekiem, kuriem ir Krievijas vai Baltkrievijas pilsonība, nokāpt no kuģa Latvijas teritorijā tranzītā uz viņu mītnes valsti.

34. Vai Krievijā un Baltkrievijā reģistrētiem autotransporta uzņēmumiem ir atļauts veikt kravu autopārvadājumus ES teritorijā?

Atbilstoši Padomes Regulas ([\(ES\) Nr.833/2014](#) 3.1 pantam jebkuram autotransporta uzņēmumam, kas veic uzņēmējdarbību Krievijā, ir aizliegts veikt kravu autopārvadājumus ES teritorijā, tostarp tranzītā.

Tāpat saskaņā ar Padomes Regulas ([\(EK\) Nr.765/2006](#) 1.zc pantu jebkuram Baltkrievijā iedibinātam autotransporta uzņēmumam ir aizliegts ES teritorijā veikt kravu autopārvadājumus, tostarp tranzītā.

SADARBĪBAS PARTNERU UN KLIENTU PĀRBAUDE

35. Kas ir jādara, lai izvairītos no sadarbības ar personu, pret kuru ir noteiktas Latvijai saistošas sankcijas?

Lai izvairītos no sadarbības ar personu, pret kuru ir noteiktas Latvijai saistošas sankcijas, pirms sadarbības ar jebkuru sadarbības partneri ir jāveic pilnīga un efektīva personas pārbaude. Sankciju pārbaudei ir jābūt pamatotai ar esošu sankciju riska līmeni. Tāpēc pirms katra darījuma ir jāveic sadarbības partnera vai klienta riska izvērtējums, piemēram, izvērtējot, vai persona nav reģistrēta kādā valstī, pret kuru ir vērstas plaša rakstura sankcijas.

Papildus ir jāpārbauda, vai nav noteikti citi ierobežojumi, kas nepieļauj plānotu sadarbību. Vērtējot sadarbību ar katru Krievijas vai Baltkrievijas uzņēmumu, katram Latvijas uzņēmumam ir jāņem vērā gan noteiktie finanšu ierobežojumi fiziskām un juridiskām personām, gan preču un pakalpojumu ierobežojumi. Līdz ar to, lai novērstu sankciju pārkāpšanas risku, nav pietiekami tikai pārzināt savu sadarbības partneri, bet ir būtiski būt informētam, vai izvēlēto preču un pakalpojumu sniegšana nav aizliegta saskaņā ar noteiktajiem ierobežojumiem.

Ārlietu ministrija aicina iepazīties ar ministrijas izstrādātajām [vadlīnijām](#) par sankciju efektīvu ieviešanu un ievērošanu Latvijā, kur iekļauta plašāka informācija par potenciālo sadarbības partneru pārbaudēm un IKS izstrādi.

36. *Kādi pasākumi ir jāveic zvērinātam advokātam, lai izpildītu likuma prasības attiecībā uz sankciju ievērošanu?*

Saskaņā ar Sankciju likuma 13.panta 4.⁴ daļu Latvijas Zvērinātu advokātu padome, kā kompetentā institūcija, uzrauga sankcijās noteikto ierobežojumu izpildi zvērinātu advokātu darbā un izstrādā kārtību, kurā ir noteikts pasākumu kopums, kas zvērinātam advokātam jāveic, lai ievērotu likuma prasības. Ārlietu ministrija aicina iepazīties ar Latvijas Zvērinātu advokātu izstrādāto kārtību sankciju ievērošanā, kā arī sazināties ar Latvijas Zvērinātu advokātu padomi, lai iegūtu informāciju, kā zvērinātam advokātam rīkoties konkrētās situācijās.

SADARBĪBA AR SANKCIONĒTĀM PERSONĀM

37. *Vai drīkst sadarboties ar uzņēmumu, ja ar šo uzņēmumu saistīta persona ir sankcionēta?*

Sadarbība ar konkrētu uzņēmumu ir jāizvērtē, ņemot vērā kontroles un īpašumtiesību apjomu, kāds sankcionētai personai ir pār uzņēmumu. Lai ES sankcijas tiktu ievērotas vienvēidīgi visā ES, aicinām iepazīties ar EK izstrādātajām [vadlīnijām](#), kurās skaidrots sankciju kontroles un īpašumtiesību jēdziens.

Saskaņā ar vadlīnijām ES sankcijas var tikt vienlīdz attiecinātas uz konkrētu uzņēmumu, ja tiek secināts, ka vairāk nekā 50% no uzņēmuma atrodas sankcionētās personas īpašumā. Savukārt, lai secinātu, vai attiecīgā persona kontrolē norādīto kompāniju, ir jāvērtē, vai izpildās kāds no vadlīniju63. punktā noteiktajiem priekšnoteikumiem.

38. *Kādos gadījumos iespējams izpildīt saistības, kas noslēgtas vai radušās pirms dienas, kad persona vai sadarbības partneris ir sankcionēts?*

Latvijas Banka ir sagatavojusi informatīvu materiālu, lai sniegtu vadlīnijas par darbībām, kuras nepieciešams veikt, lai persona varētu lemt par iepriekš noslēgtu saistību izpildi noteiktā apmērā, kad pret pašu personu vai sadarbības partneri ir noteiktas tādas ES sankcijas, kas paredz līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanu un aizliegumu tieši vai netieši darīt pieejamus līdzekļus un saimnieciskos resursus. Latvijas Bankas sagatavotais informatīvais materiāls pieejams [šeit](#).

39. *Vai un kādus pakalpojumus drīkst sniegt sankcionētai personai?*

Atsevišķos gadījumos var būt pieļaujama pakalpojumu sniegšana sankcionētai personai, ja šāda pakalpojuma saņemšana nepieciešama sankcionētās personas pamatvajadzību nodrošināšanai vai arī šāds izņēmums ir paredzēts kādā no ES regulām un ir saņemta nepieciešamā atļauja.

2022.gada 11.martā Latvijas Banka ir izdevusi vispārējo saskaņojumu Latvijas finanšu iestādēm attiecībā uz privātpersonām un juridiskajām personām, kas atļauj finanšu iestādēm veikt maksājumus,

kas saistīti ar šo personu pamatvajadzību vai pamata saimnieciskās darbības izdevumu nodrošināšanu. Plašāka informācija par Latvijas Bankas izdoto vispārējo saskaņojumu ir pieejama [šeit](#).

IESALDĒTU LĪDZEKĻU UN SAIMNIECISKO RESURSU ATBRĪVOŠANA

40. Vai un kādos gadījumos sankcionētās personas iesaldēti līdzekļi vai saimnieciskie resursi var tikt atbrīvoti ar kompetentās iestādes atļauju?

Regulas paredz izņēmuma gadījumus, kad iesaldēti līdzekļi vai saimnieciskie resursi var tikt atbrīvoti ar kompetentās iestādes atļauju. Vienlaikus jānorāda, ka regulas pieļauj iesaldēto saimniecisko resursu atbrīvošanu tikai pašā regulā minētajos gadījumos. Regulas neparedz iespēju saņemt vispārēju kādas kompetentās iestādes atļauju iesaldēto finanšu līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanai jebkurā iespējamā situācijā. Personai, kura uzskata, ka uz to ir attiecināms kāds no regulā minētajiem izņēmumiem, kas pieļautu finanšu līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanu, ir nepieciešams iesniegt kompetentajai iestādei izvērstu juridisko skaidrojumu, pamatojot to, kurš regulā minētais izņēmums ir attiecināms uz konkrēto situāciju.

CEĻOŠANA

41. Vai drīkst ceļot uz Krieviju?

Ņemot vērā Krievijas karadarbību pret Ukrainu, pret Krieviju ieviestās starptautiskās sankcijas, iespējamo drošības situācijas pasliktināšanos, kā arī ierobežotās izbraukšanas iespējas, Ārlietu ministrija stingri aicina Latvijas valstspiederīgos neapmeklēt Krieviju.

42. Vai drīkst ceļot uz Baltkrieviju?

Ņemot vērā Baltkrievijas teritorijas iesaisti Krievijas karadarbībā pret Ukrainu, Krievijas un Baltkrievijas bruņoto spēku pastiprināto aktivitāti Baltkrievijas teritorijā, ievērojamus drošības riskus un šobrīd neprognozējamu drošības situācijas attīstību tuvākajā nākotnē, Ārlietu ministrija stingri aicina neceļot uz Baltkrieviju.

43. Vai drīkst iebraukt Latvijā ar Krievijā reģistrētu transportlīdzekli?

Ņemot vērā Eiropas Komisijas 2023. gada 8. septembra skaidrojumu par ES Padomes 2014. gada 31. jūlija Regulas (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā, 3.i panta piemērošanu attiecībā uz Krievijas Federācijā reģistrētiem transportlīdzekļiem, Latvijas Republikas kompetentās iestādes ir pieņēmušas lēmumu no 2023. gada 12. septembra personām liegt iebraukt Latvijas Republikas teritorijā ar Krievijas Federācijā reģistrētiem transportlīdzekļiem caur Latvijas–Krievijas un Latvijas–Baltkrievijas robežas šķērsošanas vietām.

Papildus tam, Latvijas Republikas Ceļu satiksmes likumā ir noteikti ierobežojumi (aizliegums) no 2024.gada 15.februāra Krievijas Federācijā reģistrētu transportlīdzekļu izmantošanai ceļu satiksmē Latvijā. Krievijā reģistrēta transportlīdzekļa izmantošana ceļu satiksmē Latvijā izņēmuma kārtā ir pieļaujama, šķērsojot Latvijas teritoriju ne vairāk kā vienu reizi tranzītā, iepriekš aizpildot Ceļu satiksmes drošības direkcijas nodrošinātos [e- pakalpojumus](#).

Krievijas Federācijā reģistrēta transportlīdzekļa izmantošana ceļu satiksmē Latvijā ir pieļaujama, ja transportlīdzeklis ir tādas personas īpašumā vai turējumā, kura bauda imunitātes un privilēģijas saskaņā ar Latvijai saistošām starptautisko tiesību normām, vai tādas personas īpašumā vai turējumā, kura dodas īstermiņa braucienā, tai skaitā tranzītā, oficiālo funkciju veikšanai vai tehniskā atbalsta nodrošināšanai Latvijā vai ārvalstu diplomātiskajai vai konsulārajai pārstāvniecībai vai

starptautiskai organizācijai. Pēc kompetentās amatpersonas pieprasījuma uzrādāmi dokumenti, kas apliecina minētos apstākļus.

ĀRLIETU MINISTRIJAS KOMPETENCE

44. Vai Ārlietu ministrija var izsniegt izziņu, ka pret konkrētu personu nav noteiktas sankcijas?

Ārlietu ministrija šādas izziņas neizsniedz. Saskaņā ar Sankciju likuma 12.pantu Ārlietu ministrija ir koordinējošā iestāde saziņā ar starptautiskajām organizācijām un ārvalstu kompetentajām institūcijām par sankciju noteikšanu, ieviešanu un izņēmumu piemērošanu Latvijā. Ārlietu ministrija atbilstoši tās kompetencei sniedz informatīvus skaidrojumus par sankciju piemērošanu.

Aicinām skatīt 3.jautājumu.

45. Vai Ārlietu ministrija var veikt izvērtējumu un pieņemt lēmumu attiecībā uz sadarbības ar konkrētu personu pieļaujamību?

Ārlietu ministrija šādu izvērtējumu neveic un šādus lēmumus nepieņem. Ārlietu ministrijas kompetencē neietilpst padziļinātas pārbaudes veikšana, iesaistīto personu izvērtēšana, juridiska rakstura vērtējumu sniegšana vai lēmumu pieņemšana par turpmāku sadarbības gaitu, tai skaitā par noslēgto līgumu turpmākās izpildes iespējamību.

Aicinām skatīt 35.jautājumu.